

7.98x27.4	1	עמוד 24	ידיעות אחרונות - כותרת	22/10/2014	44788669-2
84260 - צבי אקשטיין					

צבי אקשטיין • תקציב 2015

פשרה סבירה ללא בשורה

מסגרת תקציב המדינה לשנת 2015 היא פשרה סבירה. ההוצאה הציבורית גדלה בכשלושה אחוזים ובכך שומרת על גודל תקציב ציבורי של כ־40% מתוצר המ־שק. גירעון של 3.5% מהתוצר ושמירה על שיעורי המס הנוכחיים מהווים מסגרת מתאימה לתנאים הנוכחיים של משק הנמצא בצמיחה נמוכה (שני אחוז), אבטלה של יותר משישה אחוזים וריבית אפסית. על פי תחזית צמיחה של כשלושה אחוזים ב־2015, היחס חוב (ברוטו) לתוצר יעלה לכ־70%. במשבר של שנת 2009, לשם השוואה, הוא היה כ־75% ובמרבית מדינות ה־OECD הוא גדל ונמצא מעל יחס החוב־תוצר של ישראל.

גילויי הגז והצעדים שנקטו על ידי הממשלה ובנק ישראל מאז 2009 העלו באופן משמעותי את החוזק הפיננסי של המשק, ובמקביל ירדה פרמיית הסיכון של ישראל בשווקים בכ־50%. היום בנק ישראל קונה מדי שנה כ־3.5 מיליארד דולר (אחוז תל"ג) למטרות קרן הערש העתידית, שתוקם ב־2018. הערך הנוכחי של תקבולי המסים מהגז אמור להניב בערכים נוכחיים 30 מיליארד דולר לפחות, שהם כשמונה אחוזים מהתל"ג. רמת הרוי רבות של כ־85 מיליארד דולר נמצאת בחלק העליון של הטווח הנדרש לצרכי חירום. לכן, במונחים של חוב נטו, כפי שכלכלנים מחשבים לצרכי יציבות ודירוג אשראי, היחס חוב־תוצר של ישראל נמצא בערכים נוכחיים מתחת ל־60%, שהוא הנמוך ביותר מזה כ־40 שנה. ולכן הפריצה בגירעון בתנאי משק ממותן אינה מהווה איום כלל על היציבות ואף מעוררת צמיחה. למעשה, שמירה על שיעורי המס משרדת קצת יציבות ומאפשרת למשק לצמוח יותר בתקופה של ריבית אפסית. לכן ניתן לומר שמסגרת התקציב שהוגש היא טובה.

עם זאת, אין בתקציב בשורה מיוחדת של רפורמות שיעלו את ישראל על נתיב צמיחה מחודש. אין בו רפורמות משמעותיות בתעסוקה כמו העברת עובדים מהבטחת הכנסה לתעסוקה. אין בו מרכיבים חדשים של עידוד החדשנות ועליה בפיריון בענפי תעשייה מסורתית ובענפי השירותים. אין תוכנית מהותית וברורה להגדלת היצע הדיור במרכז הארץ, למשל – עידוד משמעותי של העיריות במרכז הארץ לתכנן ולקדם שכונות חדשות בהיקפים גדולים למגורים ולהשקיע בפינוי־ובנייה ובהתחדשות עירונית בהיקפים משמעותיים. אין בו עידוד לחדשנות בענף הבניין ועידוד תיעוש ובנייה מהירה בענף של פריזון נמוך במיוחד. יש בו סכסוד מעוות ומסובך של דירות חדשות וקטנות בהיקף של שני מיליארד שקל שייחלקו בין זוגות צעירים בני מזל וקבלנים ממולחים. גם אם נראה ירידה במחירי הדיור היא תהיה חלקית וזמנית. ההזדמנות לרפורמה משמעותית בענף הנדל"ן המעוות של ישראל הוחמצה אפוא לחלוטין.

נקווה לראות את קיצור התורים בבתי החולים, ואכן – יש שמירה על היקף השירותים ופה ושם טיפות של תוספות לחלשים. הפרטת החברות בהיקפים גדולים היא תוכנית ברוכה וחשובה. המלחמה בעזה השאירה לצה"ל תקציב רחב להצטיידות ושמירה על מוכנות, אך אין שום עידוד להתייעלות בניצול משאבים.

גותר רק לקוות שב־2016 נקבל לא רק פשרה סבירה אלא גם בשורה. ■

פרופ' צבי אקשטיין היה המשנה לנגיד בנק ישראל